

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції**

19 червня 2026 року

**Одеса
2026**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
19 червня 2026 року

ОДЕСА
2026

УДК 342.7:341.3:364(477)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Давиденко В.В., ректор університету, кандидат юридичних наук, доцент

Заступник голови:

Корнієнко М.В., перший проректор університету, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Бабчук О.Г., завідувач кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Гугулан Є., завідувач кафедри приватного права Академії «Штефана Великого», Міністерство внутрішніх справ Республіки Молдова, доктор філософії, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, доктор юридичних наук, доцент;

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Сухарєва А.О., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор;

Томіна В.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 червня 2026 р.). Одеса : ОДУВС, 2026 – 465 с.

Кабінету Міністрів України; Порядок, Склад колегіального органу від 29.10.2024 № 1240 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1240-2024-%D0%BF>

Інформаційна довідка щодо захисту прав дітей в умовах воєнних дій в Україні / Дослідницька служба Верховної Ради України. Київ, 2025. 12 с. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33673.pdf>

Піроженко Т., Гавриш Н., Омельченко Я., Рашевська К. Методологія вивчення впливу перебування українських дітей під контролем держави-агресора. Київ, 2025. 161 с. URL: <https://krymbezpravil.org.ua/analytics/metodolohiia-vyvchennia-vplyvu-perebuvannia-ukrainskykh-ditey-pid-kontrolem-derzhavy-ahresora/>

Наливайко Л. Р., Грицай І. О., Оганісян Ц. В. Захист прав дітей в умовах воєнного стану : зб. нормат.-прав. актів / уклад.: Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай, Ц. В. Оганісян. Дніпро : ДДУВС, 2025. 452с..URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream>

Бондар В. С., Морозов Д. А. Класифікація негласних слідчих (розшукових) дій: питання практичного застосування. *Публічне право*. 2025. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/pyuv.v2.2025.26>

Барба В. Є.

доктор філософії,

викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін

Одеського державного університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП

Військова агресія є одним із найпотужніших психотравмуючих чинників, що суттєво впливає на психічний розвиток дітей та підлітків. Воєнні дії супроводжуються постійною загрозою життю та здоров'ю, вимушеним переміщенням, втратою близьких людей, руйнуванням звичного способу життя, зміною соціального оточення та переживанням невизначеності майбутнього. Унаслідок цього значно зростає ризик виникнення різноманітних психологічних проблем, які можуть негативно впливати на емоційний стан, поведінку, навчальну діяльність і загальний розвиток дитини [1].

Дитинство є надзвичайно важливим періодом формування особистості, під час якого закладаються основи психічного здоров'я, емоційної стійкості та соціальної компетентності. Будь-які масштабні кризові події можуть порушувати природний процес розвитку, однак війна належить до найбільш травматичних чинників, оскільки поєднує фізичну небезпеку, психологічний стрес та соціальні втрати. Саме тому проблема вивчення психологічних наслідків військової агресії для дітей різного віку є одним із пріоритетних напрямів сучасної психологічної науки та практики [2].

Сучасні дослідження свідчать, що наслідки військової агресії для дітей є багатовимірними та залежать від віку, індивідуальних особливостей,

попереднього досвіду, тривалості впливу стресових подій та рівня соціальної підтримки. Діти різних вікових груп по-різному сприймають травматичні події та демонструють різні форми реагування на них [2].

У дітей раннього та дошкільного віку психологічні наслідки війни найчастіше пов'язані з порушенням базового відчуття безпеки. Через вікові особливості вони ще не здатні повною мірою усвідомлювати причини подій, однак дуже чутливо реагують на емоційний стан дорослих та зміни навколишнього середовища. Для цієї вікової групи характерними є підвищена тривожність, страхи, регресивні форми поведінки, повернення до більш ранніх способів реагування, порушення сну, емоційна нестабільність, плаксивість та посилення залежності від батьків [3]. У деяких випадках можуть спостерігатися порушення мовлення, енурез, відмова від самостійності та труднощі соціальної взаємодії з однолітками.

Діти молодшого шкільного віку більш усвідомлено сприймають події війни, проте їхні можливості психологічного опрацювання стресу ще залишаються обмеженими. Вони часто демонструють труднощі концентрації уваги, зниження навчальної мотивації, погіршення пам'яті та працездатності. У багатьох дітей спостерігаються психосоматичні прояви, такі як головний біль, порушення апетиту, швидка втомлюваність та проблеми зі сном [4]. Нерідко виникають труднощі у взаємодії з однолітками та педагогами, зростає потреба у підтримці та схваленні з боку дорослих. Діти можуть відчувати провину за події, які відбуваються навколо, або перебільшувати власну відповідальність за безпеку близьких людей.

Особливу групу ризику становлять підлітки. У цей період активно формується система цінностей, життєвих планів та особистісна ідентичність. Війна може спричиняти руйнування відчуття стабільності та прогнозованості майбутнього. Серед поширених психологічних наслідків спостерігаються підвищений рівень тривоги, депресивні переживання, почуття безнадійності, емоційне виснаження, соціальна ізоляція та зниження самооцінки [5].

Підлітки також можуть демонструвати агресивну поведінку, підвищену конфліктність, ризиковані форми поведінки або навпаки – уникнення соціальних контактів. Подібні реакції часто виступають своєрідними захисними механізмами, спрямованими на зменшення внутрішнього психологічного напруження. За відсутності своєчасної підтримки такі прояви можуть закріплюватися та негативно впливати на подальший розвиток особистості [2]. Крім того, підлітки нерідко стикаються з кризою життєвих перспектив, втратою віри у майбутнє, що може супроводжуватися відчуттям безсилля та безнадійності.

Одним із найбільш серйозних наслідків військової агресії є розвиток посттравматичного стресового розладу. Його симптоматика включає нав'язливі спогади про травматичні події, повторне переживання травми, підвищену настороженість, порушення сну, уникнення нагадувань про пережитий досвід та труднощі емоційної регуляції [1]. Ризик виникнення ПТСР значно підвищується у дітей, які були безпосередніми свідками бойових дій, пережили окупацію, втрату близьких людей або зазнали вимушеного переміщення.

Війна також негативно впливає на когнітивну сферу розвитку дитини. Тривале перебування у стані стресу може призводити до зниження концентрації уваги, погіршення пам'яті, труднощів прийняття рішень та зниження навчальної успішності. Постійне емоційне напруження виснажує психологічні ресурси дитини, що відображається на її пізнавальній активності та здатності ефективно засвоювати нову інформацію [3].

Не менш важливими є соціально-психологічні наслідки військової агресії. Вимушене переміщення, зміна школи, втрата друзів та звичних соціальних контактів можуть спричиняти труднощі соціальної адаптації та інтеграції до нового середовища. У дітей нерідко виникають почуття самотності, відчуження та соціальної ізоляції. Водночас саме підтримувальні взаємини з однолітками виступають важливим ресурсом психологічного відновлення та адаптації [4].

Поряд із негативними наслідками дослідники відзначають можливість розвитку позитивних адаптаційних змін. За наявності належної підтримки частина дітей демонструє підвищення психологічної стійкості, розвиток відповідальності, здатності долати труднощі та формування нових життєвих цінностей. Такі прояви пов'язані з розвитком резильєнтності як важливого ресурсу психічного здоров'я [6]. Резильєнтність допомагає дитині адаптуватися до складних обставин, зберігати віру у власні можливості та підтримувати психологічне благополуччя навіть у кризових ситуаціях.

Важливими чинниками, які знижують негативний вплив війни на дитину, виступають підтримка сім'ї, стабільні стосунки з батьками, збереження соціальних контактів, функціонування освітнього середовища та доступ до психологічної допомоги. Саме підтримувальне середовище дозволяє дитині відновлювати відчуття безпеки та формувати ефективні стратегії подолання стресу [4]. Значну роль відіграють педагоги, практичні психологи, соціальні працівники та інші фахівці, які можуть забезпечити своєчасне виявлення психологічних проблем і надати необхідну допомогу.

Особливої актуальності набуває питання організації психологічної допомоги дітям, які постраждали від військової агресії. Ефективними напрямками роботи є психологічне консультування, кризове втручання, арттерапія, ігрова терапія, когнітивно-поведінкові методи та психоосвітні програми. Важливою умовою успішної допомоги є залучення сім'ї та найближчого соціального оточення до процесу психологічного супроводу [5]. Комплексний підхід дозволяє не лише зменшити негативні наслідки психотравматизації, а й сприяти розвитку адаптаційних можливостей та життєстійкості дітей.

Таким чином, військова агресія чинить комплексний негативний вплив на дітей різних вікових груп, спричиняючи емоційні, поведінкові, когнітивні та соціально-психологічні порушення. Ступінь вираженості таких наслідків залежить від віку дитини, характеру пережитого досвіду, індивідуальних особливостей та рівня соціальної підтримки. Водночас своєчасна психологічна допомога, підтримка сім'ї, стабільне освітнє середовище та розвиток резильєнтності здатні суттєво зменшувати негативні наслідки травматичних подій та сприяти збереженню психічного здоров'я дітей в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бочелюк В. Й., Панов М. С., Козлова А. Г. Психологічне благополуччя дитини: зміст, ознаки, критерії, показники. Наукові перспективи. 2024. № 4(46). С. 1213–1223.
2. Лазос Г. П. Резильєнтність: концептуалізація понять, огляд сучасних досліджень. Актуальні проблеми психології. 2018. Т. 3. Вип. 14. С. 26–64.
3. Максименко С. Д. Дитяча психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 352 с.
4. Сухіна І. В. Методичні основи психологічного супроводу дітей у кризових умовах. Київ : НАПН України, 2025. 114 с.
5. Назарук Н. В. Резильєнтність як фактор психосоціального благополуччя підлітків. Габітус. 2025. Вип. 79. Т. 1. С. 71–75.
6. Ющенко І. М. Резильєнтність дитини в парадигмі ресурсного підходу. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. 2015. Вип. 128. С. 302–306.

Бережна Д.Є.

здобувач вищої освіти 4 курсу
інституту права та безпеки

Одеський державний університет внутрішніх справ

Середницька І. А.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ

ПРАВО ДИТИНИ НА ВЛАСНІСТЬ: ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА

Право дитини на власність є однією з універсальних категорій прав людини, що передбачає можливість володіння, користування та розпорядження майном відповідно до чинного законодавства. Право на власність становить невід’ємну частину правової системи захисту дітей, знаходячи своє визнання як у національному, так і в міжнародному праві. Європейські й міжнародні стандарти регулювання діяльності держав у сфері забезпечення прав дитини наголошують на важливості захисту цього права, а також на необхідності впровадження ефективних механізмів для його реалізації.

Міжнародно-правові стандарти захисту прав дітей, включаючи право на власність, сформульовані насамперед у Конвенції ООН про права дитини, ратифікованої Україною у 1991 році. Попри відсутність у Конвенції окремої статті, присвяченої праву власності, загальні норми щодо права дитини на розвиток, рівність, захист від дискримінації та забезпечення її найкращих інтересів також слугують основою для охорони майнових прав дітей у широкому розумінні [1]. Європейські правові стандарти, встановлені Радою Європи та Європейським Союзом, додатково зміцнюють ці принципи,

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 19 червня 2026 року

Підп. до друку 18.06.2026. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк.арк 26,16. Обл.-вид. арк. 31,04
Надруковано з готового оригінал-макета
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009